

În timpul vieții, oamenii strâng tot felul de bunuri și reușesc chiar să adune sume considerabile de bani. De foarte multe ori, după decesul unei persoane apar tot felul de discuții referitoare la modul în care trebuie să fie împărțite aceste bunuri. Pentru a se evita certurile și discuțiile a apărut testamentul. Un testament este un act juridic irevocabil după ce o persoană a încetat din viață, prin care bunurile sale sunt împărțite în diverse moduri.

Din păcate, foarte mulți dintre cei care ar dori să lase un testament nu știu cu exactitate ce înseamnă un astfel de document sau care sunt actele de care este nevoie. Tocmai de aceea, vom încerca să vă dăm câteva sfaturi, în ceea ce privește cele mai uzitate forme de testament.

Testamentul este actul juridic unilateral, personal și solemn, revocabil oricând în timpul vieții testatorului, prin care o persoană dispune de averea sa în tot sau în parte pentru când va înceta din viață. Astfel, din punct de vedere al caracterelor sale juridice, testamentul este: act juridic, act juridic unilateral, act esențialmente personal, act juridic solemn, act juridic pentru cauză de moarte (mortis causa), act revocabil.

Testatorul poate să dispună pentru cauză de moarte, iar cele mai uzitate forme de testament sunt: testamentul privat care poate fi testament olograf, adică scris, datat și semnat în întregime de mâna testatorului sau testament semnat în prezența unor martori, și testament autentic, întocmit la notariat. Testamentul olograf prezintă unele avantaje practice, dar și inconveniente.

Avantajele testamentului olograf față de cel notarial

-poate fi făcut oriunde și oricând dorește testatorul, fără ajutorul unei terțe persoane, spre deosebire de testamentul notarial în cazul căruia testatorul trebuie să apeleze la serviciile unui notar public; - este gratuit sau, cel puțin, cheltuielile cu redactarea lui sunt aproape inexistente. Cu toate acestea, testamentul olograf crește considerabil cheltuielile moștenitorului testamentar în momentul dezbaterii succesiunii deoarece sunt situații când va trebui expertizat grafoscopic.

În cazul testamentului autentic nu mai este necesară expertiza, astfel moștenitorul nu va mai plăti și onorariul de expert.

-este supus celor mai simple formalități, însă acest lucru îl face și mai ușor de atacat, spre deosebire de testamentul autentic;

-se poate revoca de îndată și fără respectarea unor formalități (chiar și prin distrugere fizică), dar acest lucru îl face și nesigur, comparativ cu testamentul notarial;

-poate asigura secretul asupra dispozițiilor de ultimă voință a testatorului, dacă este păstrat corespunzător (testamentul notarial va fi tot timpul păstrat corespunzător, în arhiva notarului public, fiind înregistrat și în registrele electronice notariale ținute la nivel național).

Dezavantajele testamentului olograf față de cel notarial

-costuri mai mari la dezbaterile moștenirii; -voința testatorului poate fi ușor influențată prin sugestie sau captație de către persoanele interesate.

Astfel, există riscul ca testatorul să testeze total sau parțial împotriva voinței sale;

-este foarte ușor de falsificat, comparativ cu testamentul notarial care face mult mai dificilă folosirea mijloacelor dolosive;

-este mult mai ușor de atacat în instanță față de testamentul autentic a cărui contestare este mai anevoioasă, deoarece actul autenticat la notariat are autoritate publică și beneficiază de prezumție legală de autenticitate și validitate;

-dacă nu este întocmit cu ajutorul unui jurist specializat în procedura succesorală precum notarul public, testamentul olograf poate fi inutilizabil din cauza necunoașterii unor prevederi legale la redactarea lui sau a unor exprimări confuze care îl fac imposibil de interpretat;

-persoanele rău intenționate îl pot ascunde sau distruge cu ușurință dacă testatorul nu l-a depus într-un loc sigur sau l-a întocmit într-un singur exemplar.

În cazul distrugerii testamentului notarial, se poate solicita oricând un duplicat la notariatul unde a fost autenticat;

-în cazul testamentului olograf trebuie citați și moștenitorii legali pe lângă cei rezervatari. Doar în cazul existenței unui testament notarial nu vor mai fi citați și moștenitorii legali pe lângă cei rezervatari, simplificându-se astfel procedura de citare la dezbaterile succesiunii;

-doar persoanele care știu să scrie sau nu au un handicap care îi împiedică să scrie pot face un testament olograf valabil.

Testament notarial pot lăsa și cei care nu știu sau nu pot să scrie din diferite cauze (boală, handicap etc.). În ceea ce privește testamentul privat semnat în prezența unor martori, nu este obligatoriu ca textul acestuia să fie redactat de către testator (sau să fie scris de mâna testatorului), însă este obligatoriu ca acesta să fie semnat în prezența a cel puțin doi martori cu capacitate juridică activă, iar în testament trebuie să figureze data și anul în care a fost întocmit.

Martorii trebuie să fie prezenți simultan în momentul semnării testamentului și nu este necesar ca aceștia să cunoască conținutul testamentului, dar vor semna testamentul împreună cu testatorul. O persoană nu poate avea calitatea de martor în cazul în care ascendenții sau descendenții săi, frații/surorile sale și descendenții acestora, precum și soțul/soția sau ascendenții și descendenții săi beneficiază de pe urma testamentului întocmit. Actele de care este nevoie pentru redactarea unui testament autentic (la notariat)

Redactarea unui document de acest fel trebuie să se facă într-un birou notarial și trebuie să fie pregătite următoarele acte: actul de identitate al testatorului, actul de identitate al persoanei în favoarea căreia se lasă testamentul, actele de proprietate ale bunurilor care fac obiectul testamentului.

În momentul semnării testamentului este bine să existe doi martori. Aceștia trebuie să aibă, de asemenea, actele de identitate. De cele mai multe ori, testamentele conțin informații referitoare la bunurile care sunt considerate patrimoniu succesoral, dar testamentele pot conține și diverse alte dispoziții de ultimă voință. Fiecare dispoziție este un act juridic independent.

Un alt tip de testament des uzitat, este testamentul reciproc între soți. Un testament reciproc este un testament întocmit în comun de către soți, în care fiecare dintre aceștia îl numește pe celălalt moștenitor sau formulează alte dispoziții succesoriale în caz de deces. În cuprinsul testamentului, soții pot desemna persoana căreia îi va fi transferată cota succesorală a soțului supraviețuitor după deces.

Un testament reciproc între soți trebuie să fie autentificat de notar, soții semnându-l în prezența notarului. O dispoziție prevăzută într-un testament reciproc între soți poate fi revocată de unul dintre soți în timpul vieții ambilor soți. Un testament din care respectiva dispoziție este revocată trebuie să fie autentificat de notar.

După decesul unuia dintre soți, soțul supraviețuitor poate revoca dispoziția numai în cazul în care renunță la cota succesorală care i-a fost atribuită pe baza testamentului reciproc. Un testament reciproc între soți devine nul în cazul în care căsătoria a încetat înainte de decesul testatorului. De asemenea, acesta devine nul în cazul în care testatorul, înainte de decesul său, a intentat o acțiune de divorț în instanță, și-a dat acordul în scris pentru divorț sau era îndreptățit să solicite anularea căsătoriei și a depus în instanță o cerere în acest sens.

În legislația din România există o singură variantă prin care un testament poate să fie validat: să fie lăsat sub formă scrisă. Deși există și state în care testamentul oral poate fi valabil, atâta vreme în care există un anumit număr de martori, în legislația din România nu este legal testamentul oral.

Av. Tatiana Rădulescu